

ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی ادبیات و برنامه‌ریزی آموزشی دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول سال ۸۹-۱۳۸۸

راضیه اندیشه* :دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول، دزفول، ایران.
عبدالمهدی معرف‌زاده:عضو هیأت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول، دزفول، ایران.
مسعود برومند نسب:عضو هیأت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول، دزفول، ایران.

چکیده: هدف پژوهش حاضر ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی ادبیات و برنامه‌ریزی آموزشی دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول بوده است. جامعه‌ی آماری پژوهش جمعاً بالغ بر ۲۰۸ نفر بوده است. در این پژوهش از روش‌های نمونه‌گیری سرشماری کامل و هدفمند استفاده شده است، ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه‌ی پژوهشگر ساخته، چک لیست و روش به کارگرفته شده، روش توصیفی-مقطعی می‌باشد. این پژوهش با استفاده از الگوی اعتبارسنجی در ۷گام با ۴ عامل (مدیران گروه، اساتید، دانشجویان، و دانش‌آموختگان) و ۶ ملاک و ۱۵۰ نشانگر به ارزیابی درونی دانشکده‌ی مذکور پرداخته شده است. مدیران گروه‌های ادبیات و برنامه‌ریزی ملاک مدیریت و سازماندهی را نسبتاً مطلوب و ملاک منابع آموزشی را مدیر گروه ادبیات نسبتاً مطلوب و مدیر گروه برنامه‌ریزی آموزشی نامطلوب ارزیابی کرده‌اند و اساتید هر دو گروه ملاک اهداف و رسالت‌ها را نامطلوب اما فرآیند یاددهی یادگیری را مطلوب ارزیابی نمودند. همچنین اساتید هر دو گروه ملاک مدیریت سازمانی را مطلوب، اما ملاک منابع آموزشی را نامطلوب ارزیابی کرده‌اند. دانشجویان هر دو گروه، فرآیند یاددهی یادگیری را مطلوب و ملاک منابع آموزشی را نامطلوب ارزیابی کرده‌اند. دانش‌آموختگان هر دو گروه ملاک‌های کارآیی دوره و آثار علمی و پژوهشی را نسبتاً مطلوب ارزیابی کرده است.

واژگان کلیدی: ارزیابی داخلی، امکانات آموزشی، مدیریت، روش‌های تدریس.

*نویسنده‌ی مسؤوّل دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول، دزفول، ایران.

(Email: Parsianet @ yahoo.Com)

مقدمه

عرصه‌ی متحول امروزی عرصه‌ی رقابت بر سر منابع و سرمایه است. نیروهای انسانی متخصص یا به عبارتی دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها جزء منابع و سرمایه‌های بسیار مهم هر کشوری محسوب می‌شوند و اقتصاد پوپا و مولد هر کشوری در گرو تخصص و کارآیی نیروهای انسانی آن می‌باشد. از طرفی تغییرپذیری دنیای کنونی منجر به ایجاد تحولاتی چون تغییر در شیوه‌های مدیریتی، تحولات فرهنگی، اقتصادی و در نهایت به هم‌پیوستگی جوامع جهانی در جامعه‌ی دانایی محور امروز شده است (فراستخواه و کبریایی ۱۳۷۷).

همین تغییرات باعث شده است که از دانشگاه‌ها در امر آموزش و پاسخ‌گویی به نیازهای فردی، اجتماعی، اقتصادی، انتظارات دیگری داشته باشیم، در واقع دانشگاه‌ها خاستگاه انتظارات پیش‌رونده‌ی انسان دانایی محور به تبع آن جامعه‌ی دانش‌مدار امروزی هستند، (دل‌انگیزان ۱۳۸۴) بنابراین تمامی مؤسسات آموزش عالی به نوعی تحت فشار هستند تا پاسخ‌های مطلوبی در قبال نیازهای اجتماعی ارائه دهند. در واقع موقعیت دانشگاه‌ها در قبال کیفیت آموزش و پاسخ‌گویی بسیار پیچیده است، تجربه‌ها ثابت نموده‌اند که دانشگاه‌ها در صورتی می‌توانند بهترین خدمات را به جامعه ارائه دهند که دائماً دغدغه بهبود کیفیت خدمات خود را داشته باشند (ویر ۲۰۰۳) بنابراین بهبود کیفیت نظام آموزش عالی از جمله‌ی مهمترین دغدغه‌هایی است که در اغلب کشورهای جهان مورد توجه قرار گرفته است (بازرگان ۲۰۰۱). با مطالعه‌ی پیشینه‌ی الگوی اعتبارسنجی و تجربه‌های کسب شده در خصوص ارزیابی مراکز آموزش عالی به‌وسیله‌ی الگوی اعتبارسنجی می‌توان دریافت، تنها کشوری که نزدیک یک قرن در این مورد دارای سابقه است، کشور آمریکا می‌باشد. نظام اعتبارسنجی در آمریکا در پاسخ به رشد گسترده‌ی آموزش عالی، افزایش تقاضا برای آموزش عالی و حضور مؤسسات آموزش عالی متنوع ایجاد شده است (بازرگان ۱۳۸۲). کشورهای جامائیکا، آرژانتین و شیلی نیز بنا به گزارش سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، از جمله‌ی کشورهای دیگری هستند که در قاره‌ی آمریکا به امر ارزیابی و تضمین کیفیت اهتمام داشته‌اند. کشورهای اروپایی نیز در دو دهه‌ی گذشته (از سال ۱۹۸۵ میلادی) ارزیابی دانشگاهی را امری اجتناب‌ناپذیر یافتند. از این سال به بعد برخی از کشورها تا سال ۱۹۹۰ و برخی دیگر در دهه‌ی بعد و نیز گروهی در سال‌های اخیر سازوکار ارزیابی را برای بهبود کیفیت آموزش عالی ایجاد کرده‌اند، از آن جمله می‌توان به کمیته‌ی ملی ارزیابیدر کشور فرانسه (سال ۱۹۸۵ میلادی) و به نهاد تضمین کیفیت

برای آموزش عالی در انگلستان، در سال ۱۹۹۷ میلادی تأسیس شده، اشاره کرد. از جمله تجربه‌های دیگر در سایر کشورها، تشکیل نهاد کیفیت دانشگاه‌های استرالیا است. در آسیا نیز کشورهای ژاپن، کره‌جنوبی، هند و مالزی فعالیت‌های خوبی را در این زمینه انجام داده‌اند. کشور ژاپن که یکی از کارآمدترین نظام‌های آموزش را در سطح دنیا داراست با تقلید از آمریکا و البته با تغییراتی چند، نظام اعتبارسنجی را به اجرا در آورد. در قاره‌ی آفریقا هم تجربه کشورهای نیجریه، کنیا و سنگال قابل توجه است (لامیک و جنسن ۲۰۰۱).

از طریق الگوی اعتبارسنجی می‌توان به بررسی و ارزشیابی اجزای تشکیل‌دهنده‌ی نظام، تعیین استانداردهایی برای هر یک از اجزاء، گردآوری داده‌های مورد نیاز درباره‌ی عوامل و اجزاء، تعیین اهمیت هر یک از عوامل و اجزای نظام مورد ارزیابی، تحلیل داده‌های گردآوری شده و قضاوت درباره‌ی نقاط ضعف و قوت نظام‌های آموزشی پرداخت (ضرابیان و همکاران ۱۳۸۷). با مطالعه‌ی پژوهش‌هایی که در زمینه‌ی ارزیابی درونی انجام شده می‌توان دریافت که در صورت وجود ملاک‌ها و معیارهای مناسب اجرای این فرآیند در سازمان‌های آموزشی و غیر آموزشی امکان‌پذیر است، پیرامون ارزیابی درونی از سازمان‌های آموزشی باید گفت که می‌توان این الگو را در هر یک از سطوح و مقاطع تحصیلی با گرایش‌های مختلف پیاده کرد. در خصوص ارزیابی نظام‌های دانشگاهی باید یادآور شد که ارزیابی از عوامل آموزشی این نظام‌ها از جمله دانشجویان و اعضای هیأت علمی در ایران از سال‌ها پیش متداول بوده است. از سال‌ها قبل هیأت بازرسی برای شناسایی و رفع مشکلات موسمی دانشگاهی به دانشگاه‌های مختلف اعزام می‌شدند تا اینکه در سال ۱۳۶۵ دفتر نظارت و سنجش در وزارت فرهنگ و آموزش عالی تشکیل شد (حجازی و همکاران ۱۳۷۷). اما ارزیابی کیفیت دانشگاهی به مفهوم جدید امری است که از سال ۱۳۷۵ با اجرای طرح پیش پژوهش ارزیابی درونی در گروه‌های آموزش پزشکی مورد توجه قرار گرفته است و از سال ۱۳۷۹ این رویکرد (ارزیابی کیفیت) در گروه‌های آموزشی غیر پزشکی دنبال شده است (بازرگان و همکاران ۱۳۷۹). در سال ۱۳۸۰ نیز روند داوطلبانه‌ی گروه‌های آموزشی برای انجام طرح ارزیابی درونی سیر صعودی داشته است، به طوری که ۶۰ گروه در این سال از ۱۱ دانشگاه داوطلب شده بودند، و از سال ۱۳۸۱ این روند تا به حال همچنان ادامه داشته و خواهد داشت. این امر حاکی از دورنمای مثبت و قابل توجه این طرح در نظام آموزش عالی در جهت گسترش فرهنگ ارزیابی کیفیت‌مدار و نهادینه شدن آن در متن نظام آموزش عالی کشور می‌باشد (رستمی ۱۳۸۸). الگوی اعتبارسنجی که

مواد و روش‌ها

عنوان، اهداف و سؤالات پژوهش، آن را در زمره پژوهش‌های کاربردی از نوع توصیفی-مقطعی قرار داده است، جهت طراحی و تدوین پرسشنامه‌های پژوهش ابتدا به تعیین ملاک و نشانگرهای لازم در خصوص هر یک از حوزه‌های پژوهش توسط مدیران و اساتید گروه پرداخته‌ایم تا از این طریق به کسب استانداردهای لازم دست پیدا کنیم. روش‌های نمونه‌گیری مورد استفاده در این پژوهش شامل، روش سرشماری کامل و روش نمونه‌گیری هدفمند می‌باشند. همچنین از ابزارهای پرسشنامه و چک لیست برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز استفاده شده است. پایایی پرسشنامه‌ی پژوهش از طریق آلفای کرونباخ به دست آمد که این ضریب برای جامعه‌های آماری اساتید ۰/۶۴، دانشجویان ۰/۶۱ و دانش‌آموختگان ۰/۸۲ محاسبه شده است و روایی پرسشنامه‌های پژوهش از طریق توافق نظر متخصصان حاصل گشته است به طوری که در پایان حوزه‌های پرسشنامه‌های پژوهش سؤالی کلی که در برگرفته‌ی محتوای آن حوزه بود، درج شده است.

یافته‌ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد، فراوانی و درصد فراوانی) استفاده شده است. همچنین از روش تبدیل و امتیازدهی برای قضاوت در خصوص سؤالات پرسشنامه‌های استفاده شده است. در این پژوهش سؤالات پنج و سه گزینه به این صورت وزن‌دهی شده‌اند؛ گزینه‌های ۱ و ۲ در سطح نامطلوب و گزینه‌ی ۳ در سطح نسبتاً مطلوب و گزینه‌های ۴ و ۵ در سطح مطلوب و سؤالات سه گزینه‌ای، گزینه‌ی ۱، سطح نامطلوب و گزینه‌ی ۲، نسبتاً مطلوب و گزینه‌ی ۳، در سطح مطلوب قرار گرفته‌اند.

جدول ۱. نتایج ارزیابی درونی مدیران گروه‌های آموزشی دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی از وضعیت مدیریت و سازماندهی.

سؤال	ملاک‌های مورد ارزیابی؛ وضعیت مدیریت و سازماندهی گروه	امتیاز	نتیجه ارزیابی	
			نامطلوب	نسبتاً مطلوب / مطلوب
۱	مدیر گروه رشته ادبیات مدیریت و سازماندهی گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کند؟	۲/۲۵		✓
۲	مدیر گروه رشته برنامه ریزی مدیریت و سازماندهی گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کند؟	۲/۲۲		✓

مبنای انجام این پژوهش است، یکبار با سابقه‌ترین و درعین حال بحث برانگیزترین الگوهاست، که از دهه‌ی آغازین قرن بیستم به منظور قضاوت درباره‌ی سازمان‌های آموزشی مورد استفاده قرار گرفته است (زین‌آبادی و همکاران، ۱۳۸۳). همچنین این الگو به صورت الگوی مرجع جهت ارزیابی دانشگاه‌ها در اکثرها کشورها مورد استفاده قرار می‌گیرد. از نظر مفهومی اعتبارسنجی از کلمه‌ی "اکریدیت" گرفته شده است و به معنی (اختیار دادن، معتبر ساختن، مسؤول دانستن) می‌باشد (بازرگان و همکاران، ۱۳۸۸). انجمن نورث سنترال از جمله پیشگامان استفاده از این نوع الگوی در آموزش عالی بوده است. هدف این دسته از الگوها آن است که برنامه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسه‌های آموزشی را با توجه به معیارهای ویژه‌ی مورد قضاوت قرار داده و رتبه‌بندی کنند (بازرگان ۱۳۸۸). صاحب‌نظران، تعاریف مختلفی از ارزیابی درونی یا الگوی اعتبارسنجی ارائه داده‌اند که از جمله‌ی این تعاریف می‌توان به تعاریفی که گولیکسون و باب کوین در این باره ارائه داده‌اند، اشاره کرد، ارزیابی‌هایی را که به وسیله‌ی اعضای یک واحد آموزشی و یا افراد درگیر در یک برنامه انجام می‌شود، را ارزیابی درونی تعریف می‌کند (گولیکسون ۱۹۹۴). همچنین ارزیابی درونی را نوعی از تحقیقات عملی دانسته که از بهبود سازمانی و تغییرات برنامه‌ریزی شده حمایت می‌کند (کوین، ۱۹۹۴). در مجموع، ارزیابی درونی بهترین شاخصی است که میزان رسیدن به اهداف را نشان می‌دهد. همچنین ارزیابی درونی بخش تفکیک‌ناپذیر و اساسی از وظایف هر سازمان است (بازرگان ۲۰۰۲). همچنین این الگو مورد اهمیت و استقبال جامعه‌ی دانشگاهی و تقریباً در سطح کلیه‌ی دانشگاه‌های کشور گسترش یافته و توانسته است که مبنای علمی، مناسب، دقیق به موقع و معتبری را برای قضاوت در خصوص کیفیت نظام تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی برای بهبود و توسعه و ارتقای آنان فراهم کند (بازرگان ۲۰۰۵). با توجه به آنچه در خصوص اعتبارسنجی جهت ارزیابی مراکز آموزش عالی گفته شد، هدف پژوهش حاضر ارزیابی درونی گروه‌های آموزشی ادبیات و برنامه‌ریزی آموزشی دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد واحد دزفول بوده که از طریق تعیین ملاک‌ها و معیارهای مناسب در پنج حوزه، مدیریت و سازماندهی، یاددهی-یادگیری، امکانات و تجهیزات آموزشی، کارآیی دوره‌ی سپری شده و آثار علمی پژوهشی به تهیه پرسشنامه پرداخته، تا به این وسیله به هدف خود که بررسی وضعیت گروه‌های نامبرده بوده نایل آید.

بررسی نتایج جدول بالا نشان می‌دهد که اساتید هر دو گروه ملاک مدیریت و سازماندهی را مطلوب ارزیابی کرده‌اند.

جدول ۶: نتایج ارزیابی درونی اساتید دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی از منابع آموزشی.

سؤال	ملاک مورد ارزیابی : منابع آموزشی	امتیاز	نتیجه ارزیابی		
			نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
۱۱	اساتید رشته ادبیات منابع آموزشی گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۱/۶۳	✓		
۱۲	اساتید رشته برنامه ریزی منابع آموزشی گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۱/۵۲	✓		

بررسی نتایج جدول بالا نشان می‌دهد که اساتید هر دو گروه ملاک منابع آموزشی را نامطلوب ارزیابی کرده‌اند.

جدول ۷: نتایج ارزیابی درونی دانشجویان دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی از فرآیند یاددهی-یادگیری

سؤال	ملاک مورد ارزیابی : یاددهی- یادگیری	امتیاز	نتیجه ارزیابی		
			نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
۱۳	دانشجویان ادبیات یاددهی یادگیری گروه را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۲/۷۸		✓	
۱۴	دانشجویان برنامه ریزی یاددهی یادگیری گروه را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۲/۵۶		✓	

بررسی جدول نتایج بالانشان می‌دهد که دانشجویان هر دو گروه فرآیند یاددهی یادگیری را مطلوب ارزیابی کرده‌اند.

جدول ۸: نتایج ارزیابی درونی دانشجویان دانشکده تحصیلات تکمیلی از منابع آموزشی

سؤال	ملاک مورد ارزیابی : منابع آموزشی	امتیاز	نتیجه ارزیابی		
			نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
۱۵	دانشجویان رشته ادبیات منابع آموزشی گروه را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۱/۷		✓	
۱۶	دانشجویان برنامه ریزی منابع آموزشی گروه را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۱/۵۴		✓	

بررسی جدول بالا نشان می‌دهد که دانشجویان گروه ادبیات ملاک منابع آموزشی را نسبتاً مطلوب و دانشجویان گروه برنامه‌ریزی این ملاک را نامطلوب ارزیابی کرده‌اند.

جدول ۹: نتایج ارزیابی درونی دانش‌آموختگان دانشکده تحصیلات تکمیلی از کارآیی دوره‌ی تحصیلی

سؤال	ملاک مورد ارزیابی : کارآیی دوره	امتیاز	نتیجه ارزیابی		
			نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
۱۷	دانش‌آموختگان ادبیات کارآیی دوره سبزی شده را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۱/۹۵		✓	
۱۸	دانش‌آموختگان برنامه ریزی آموزشی کارآیی دوره سبزی شده را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۱/۸۳		✓	

بررسی نتایج جدول بالا نشان می‌دهد که مدیران گروه وضعیت مدیریت و سازماندهی گروه خود را نسبتاً مطلوب ارزیابی کرده‌اند.

جدول ۲: نتایج ارزیابی درونی مدیران گروه‌های آموزشی دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی از منابع آموزشی.

سؤال	ملاک مورد ارزیابی : منابع آموزشی گروه	امتیاز	نتیجه ارزیابی		
			نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
۳	مدیر گروه رشته ادبیات منابع آموزشی گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۲/۲۹		✓	
۴	مدیر گروه رشته برنامه ریزی منابع آموزشی گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۱/۴۷		✓	

بررسی نتایج جدول بالا نشان می‌دهد که مدیر گروه ادبیات ملاک منابع آموزشی را نسبتاً مطلوب و مدیر گروه برنامه‌ریزی آموزشی آن را نامطلوب ارزیابی کرده‌اند.

جدول ۳: نتایج ارزیابی درونی اساتید دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی از رسالت و اهداف گروه آموزشی

سؤال	ملاک مورد ارزیابی : رسالت و اهداف گروه	امتیاز	نتیجه ارزیابی		
			نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
۵	اساتید رشته ادبیات رسالت و اهداف گروه را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۱/۲۵		✓	
۶	اساتید رشته برنامه ریزی رسالت و اهداف گروه را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۱/۴۶		✓	

بررسی نتایج جدول بالا نشان می‌دهد که اساتید هر دو گروه ملاک اهداف و رسالت‌ها را نامطلوب ارزیابی کرده‌اند.

جدول ۴: نتایج ارزیابی درونی اساتید دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی از فرآیند یاددهی-یادگیری

سؤال	ملاک مورد ارزیابی: فرآیند یاددهی- یادگیری	امتیاز	نتیجه ارزیابی		
			نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
۷	اساتید رشته ادبیات فرآیند یاددهی - یادگیری گروه را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۲/۳۸		✓	
۸	اساتید رشته برنامه ریزی فرآیند یاددهی - یادگیری گروه را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۲/۴۴		✓	

بررسی نتایج جدول بالا نشان می‌دهد که اساتید هر دو گروه فرآیند یاددهی و یادگیری را مطلوب ارزیابی کرده‌اند.

جدول ۵: نتایج ارزیابی درونی اساتید دانشکده‌ی تحصیلات تکمیلی از مدیریت و سازماندهی

سؤال	ملاک مورد ارزیابی : مدیریت و سازماندهی	امتیاز	نتیجه ارزیابی		
			نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
۹	اساتید رشته ادبیات مدیریت و سازماندهی گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۲/۴۲		✓	
۱۰	اساتید رشته برنامه ریزی مدیریت و سازماندهی گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟	۲/۴		✓	

سؤال اول: مدیران گروه مدیریت و سازماندهی گروه خود را چگونه ارزیابی می کنند؟

نتایج مربوط به ارزیابی درونی ملاک مدیریت و سازماندهی نشان می دهد که مدیران هر دو گروه این ملاک را "نسبتاً مطلوب" ارزیابی کرده اند در خصوص مطلوب بودن مدیریت و سازماندهی گروه های مورد پژوهش براساس نتایج حاصل از داده های آماری می توان گفت که جو مدیریتی مطلوبی بر گروه ها حاکم می باشد. وجود یک فرآیند مدیریتی مطلوب در بهبود عملکرد کیفی اساتید، دانشجویان و دانش آموزان تأثیر دارد. همچنین مدیریت عملکرد به عنوان یک نگرش نوین مدیریتی نقش اساسی در هدایت و ترکیب فاکتورهای کیفیت در سازمان ایفا و به شکل مطلوب و اثربخش بر فرآیند کیفیت، مدیریت می نماید (سلطانی ۱۳۸۳).

سؤال دوم: مدیران گروه ها، منابع آموزشی گروه خود را چگونه ارزیابی می کنند؟

نتایج مربوط به ارزیابی درونی ملاک مدیران گروه از منابع آموزشی نشان می دهد که مدیر گروه ادبیات ملاک منابع آموزشی را نسبتاً مطلوب و مدیر گروه برنامه ریزی این ملاک را نامطلوب ارزیابی کردند. سطح "نسبتاً مطلوب" و "نامطلوبی" که وضعیت امکانات آموزشی از این ارزیابی کسب کرده حاکی از آن است که مسؤولان باید در امر تقویت و تجهیز منابع آموزشی بسیار بیشتر از آنچه که هست کوشش کرده و در پی افزایش، ارتقاء و بهبود کیفیت منابع آموزشی باشند، زیرا این منابع در ایجاد یادگیری مؤثر و پایدارتر نقش بسیار اساسی و مهمی را ایفا می کنند. باید گفت که وجود سیستمی از هدف ها، فرآیندها، افراد، مواد وسایل، امکانات و محیط به بهترین وجه می توانند یادگیری مطلوبی ایجاد نمایند به طور کل منابع آموزشی نقش مهم و فزاینده ای را در توانا ساختن فراگیران جهت ارتقای کیفیت و بهره گیری از یادگیری ایفا می کند (احدیان ۱۳۸۸).

سؤال سوم: اساتید گروه های آموزشی اهداف و رسالت های گروه خود را چگونه ارزیابی می کنند؟

نتایج مربوط به ارزیابی درونی ملاک رسالت ها و اهداف توسط جامعه آماری اساتید نشان می دهد که این ملاک به همراه نشانگرهایش از لحاظ سطح امتیازی در سطح "نامطلوب" واقع شده است، در واقع اساتید هر دو گروه آموزشی این ملاک را "نامطلوب" ارزیابی کرده اند. از مسائل بسیار مهم و اساسی که در تمامی سازمان ها از جمله مراکز آموزش عالی به آن توجه می شود، مشخص بودن اهداف و

بررسی نتایج جدول بالا نشان می دهد که دانش آموزان هر دو گروه، کارآیی دوره سپری شده را نسبتاً مطلوب ارزیابی کرده اند.

جدول ۱۰: نتایج ارزیابی درونی دانش آموزان دانشکده تحصیلات تکمیلی از آثار علمی و پژوهشی

سؤال	ملاک مورد ارزیابی : آثار علمی و پژوهشی	امتیاز	نتیجه ارزیابی	
			نامطلوب	نسبتاً مطلوب
۱۹	دانش آموزان ادبیات آثار علمی و پژوهشی را چگونه ارزیابی می کنند؟	۲/۰۷		✓
۲۰	دانش آموزان برنامه ریزی آثار علمی و پژوهشی خود را چگونه ارزیابی می کنند؟	۲/۰۲		✓

بررسی نتایج جدول بالا نشان می دهد که دانش آموزان هر دو گروه ملاک آثار علمی و پژوهشی را نسبتاً مطلوب ارزیابی کرده اند.

نتیجه گیری

اصولاً مهمترین بخش ارزیابی درونی گزارش آن است، این گزارش سندی تحقیقی است که می تواند در اختیار تصمیم گیرندگان قرار گیرد تا ضمن آگاهی از وضعیت گذشته و حال، بتوانند برای آینده دانشکده مورد نظر تصمیم گیری و برنامه ریزی کنند و بر اساس آن بتوانند به تقویت هر چه بیشتر ملاک های مطلوب و به رفع یا بهبود ملاک های نامطلوب بپردازند. بر این اساس در این قسمت به بررسی نتایج حاصل از ارزیابی درونی گروه های آموزشی دانشکده تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد واحد دزفول پرداخته ایم: قبل از تحلیل و نتیجه گیری لازم است تا در خصوص تفاوت این بخش از پژوهش های ارزیابی با پژوهش های دیگر، از حیث حمایت از یافته ها توسط پژوهش های هم موضوع پرداخته شود. طبق روال پژوهش های دیگر که از نتایج پژوهش های مشابه جهت حمایت نتایج پژوهش تازه استفاده می شود، اما در پژوهش های ارزیابی ارائه نتایج پژوهش های دیگر به این علت که پژوهش های ارزیابی از جنس مطالعه های موردی هستند، عملی نمی باشد چرا که پژوهش های دیگری که با این موضوع صورت گرفته اند، هر کدام با گروه خاص، عوامل، ملاک ها، نشانگرها و اهداف مختلفی بوده اند و ارائه یافته های آن ها به نوعی که حامی نتایج پژوهش حاضر باشد منطقی نیست. در واقع منطق مطالعات ارزیابی عدم امکان تعمیم نتایج پژوهش می باشد، در نتیجه نمی توان نتایج این پژوهش را به گروه های آموزشی دیگر تعمیم داد. در واقع این چنین پژوهش هایی فقط از فرآیند اجرایی همدیگر پیروی می کنند (زین آبادی و همکاران ۱۳۸۳).

حاصل از این ملاک را در کنار نتایج حاصل از ارزیابی همین ملاک در حوزه‌ی دانشجویان قرار می‌دهیم به این نتیجه می‌رسیم که در میان دو قطب اساسی فرآیند یاددهی_یادگیری (اساتید و دانشجویان) تحصیلات تکمیلی ارتباط علمی و تخصصی در حد مطلوبی حاکم است و کسب نتیجه‌ی مطلوب در این فرآیند نقطه‌ی بسیار امید بخش و پرتوانی است که شایستگی عملکردی اساتید دانشکده‌ی مورد پژوهش را برجسته کرده است و این در حالی است که وضعیت منابع آموزشی این دانشکده، نمره‌ی مطلوبی را کسب نکرده است. وضعیت مطلوب این فرآیند این جمله را تأیید می‌کند که همه‌ی فعالیت‌های آموزشی و سرمایه‌گذاری‌هایی که در آموزش و پرورش انجام می‌شود به خاطر برپایی تدریسی مؤثر و کارآمد می‌باشد، زیرا از طریق تدریس کارآمد است که، اهداف نظام تعلیم و تربیت محقق می‌شوند و تا موقعی که در طرز تدریس اساتید تغییر و بهبودی مطلوبی حاصل نشود، ساختمان‌های جدید، وسایل نقلیه، و وسایل آموزشی هیچ یک نمی‌توانند در بهبود کیفیت آموزشی، نقش مؤثری را ایفا کنند (وایز، ترجمه محمودی، ۱۳۴۳).

سؤال پنجم: اساتید مدیریت و سازماندهی، گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟

بررسی نتایج مربوط به ارزیابی درونی ملاک مدیریت و سازماندهی توسط جامعه‌ی آماری اساتید نشان می‌دهد که اساتید هر دو گروه آموزشی ملاک مدیریت و سازماندهی را مطلوب ارزیابی کرده‌اند. مقایسه‌ی نتایج حاصل از ارزیابی ملاک مدیریت و سازماندهی در حوزه‌ی اساتید با نتایج ارزیابی این ملاک در حوزه‌ی مدیران گروه به وضوح در می‌یابیم که در هر دو جامعه‌ی آماری، اساتید و مدیران گروه ارزیابی مطلوبی از این ملاک داشته‌اند و هیچ‌گونه گزارشی مبنی بر عدم مطلوبیت این ملاک داده نشده است. این نتیجه نیز یکی از نقاط قوت و پرتوان گروه‌های مورد پژوهش می‌باشد که تمامی اعضای آموزشی گروه‌های مورد پژوهش می‌توانند با حفظ این مطلوبیت و استفاده از آن در راستای برنامه‌ریزی دقیق برای رسیدن به اهداف گروه استفاده نمایند چرا که مدیریت فراگرد هماهنگ‌سازی فعالیت‌های فردی و گروهی برای تحقق هدف‌های گروهی می‌باشد (دانلی، ۱۹۷۵).

سؤال ششم: اساتید، منابع آموزشی گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟

نتایج حاصل از ارزیابی این ملاک نشان می‌دهد که جامعه‌ی آماری اساتید وضعیت "نامطلوبی" را برای منابع آموزشی گزارش می‌کنند و از آنجایی که استفاده از وسایل

رسالت‌هایی است که مؤسسه‌های مذکور به خاطر آن تشکیل شده‌اند و تمامی تلاش‌ها و برنامه‌ریزی‌های عوامل سازمان در جهت نیل به آن اهداف می‌باشد. شاید از جمله عواملی را که بتوان برای این عدم "مطلوبیت" برشمرد درگیری بیش از حد اساتید به امر یاددهی_یادگیری باشد که منجر به ایجاد چنین نتیجه‌ای در ارتباط با ملاک اهداف و رسالت‌ها شده است. با اندکی دقت در نتیجه‌ی ارزیابی فرآیند یاددهی_یادگیری چه در حوزه‌ی اساتید و چه در حوزه‌ی دانشجویان به وضوح مشاهده می‌شود که هر دو جامعه‌ی آماری این فرآیند را "مطلوب" ارزیابی کرده و می‌توان گفت که تمامی تلاش و هم و غم اساتید این گروه‌ها در راستای ایجاد یادگیری عمیق، مؤثر و پایدار بوده است. این درگیری‌ها در امر تعلیم و تربیت منجر به عدم توجه اساتید به اهداف گروه شده است. چرا که معمولاً درگیری با مسائل جاری تعلیم و تربیت توجه به هدف‌های غایی را تحت الشعاع قرار می‌دهد (شکوهی ۱۳۷۶).

سؤال چهارم: اساتید فرآیند یاددهی_یادگیری خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟

بررسی نتایج مربوط به ارزیابی درونی ملاک فرآیند یاددهی_یادگیری توسط نمونه‌ی آماری اساتید نشان می‌دهد که اساتید هر دو گروه آموزشی فرآیند یاددهی_یادگیری را مطلوب ارزیابی کرده‌اند، بازنگری مداوم در مقوله‌های یاددهی_یادگیری امری بسیار مهم و نتیجه‌بخش است. چرا که راهبردهای یاددهی_یادگیری به عنوان ارکان اساسی نظام آموزشی در امر تعلیم و تربیت محسوب می‌شوند (مهرمحمدی ۱۳۷۹). همچنین فرآیند یاددهی_یادگیری در مقاطع تحصیلی بالاتر به علت افزایش سن فراگیران بسیار متفاوت‌تر از اجرای این فرآیند در مقاطع تحصیلی با سن پایین‌تر است. نوع فعالیت‌های یاددهنده و یادگیرنده حالت پژوهشی و تخصصی دارد و نقش و انتظارات به گونه‌های متفاوت تغییر می‌یابند. در مراکز آموزش عالی بیشتر با شایستگی‌های علمی استاد یعنی همان دیدگاه‌های شناختی وی و شایستگی‌های عملکردی او یعنی توانایی‌های تدریس در موضوعی خاص، و شایستگی‌های نتیجه‌ای که در واقع به رفتار فراگیران بعد از تدریس مربوط می‌شود مواجه هستیم و استاد بازخورد تدریس و فرآیند انتقال اطلاعات را به فراگیران مشاهده می‌کند، در واقع این شایستگی‌ها اساس و پایه‌ی تدریس را به وجود می‌آورند (مهرداد، ۱۳۸۶). نتیجه‌ی مطلوبی که از ارزیابی ملاک یاددهی_یادگیری حوزه‌ی اساتید به دست آمده نشان می‌دهد که توان تدریس و مدیریت کلاس توسط اساتید در سطح مطلوبی قرار دارد. وقتی نتایج

یاددهی_یادگیری دارند، دقیقاً از کاستی‌ها این ملاک باخبر بوده و می‌توان گفت همگی استنباط دقیقی از این مقوله داشته‌اند.

سؤال نهم: دانش‌آموختگان کارآیی دوره‌ی سپری شده را چگونه ارزیابی می‌کنند؟

نتایج مربوط به ارزیابی درونی ملاک کارآیی دوره‌ی سپری شده از دانش‌آموختگان هر دو گروه مورد پژوهش نشان می‌دهد که آن‌ها این ملاک را نسبتاً مطلوب ارزیابی کرده‌اند. کارآیی یک مفهوم اقتصادی است و به استفاده‌ی بهینه از منابع، در نظام‌های آموزشی اشاره دارد. کارآیی به دو صورت مورد مطالعه قرار می‌گیرد؛ کارآیی خارجی و کارآیی داخلی؛ کارآیی خارجی، همان بازده اقتصادی است و از تحلیل هزینه_سودمندی حاصل می‌شود، در حالی که کارآیی داخلی بحث پیرامون این نکته است که استفاده از منابع، ما را تا چه اندازه به اهداف آموزشی مورد نظر نزدیک کرده است؟ آیا توانسته‌ایم با حداقل‌ها به حداکثر تولیدات آموزشی در هر یک از مقاطع دست یابیم (عمادزاده، ۱۳۸۲).

در ارزیابی درونی ملاک کارآیی دانش‌آموختگان این پژوهش واژه کارآیی داخلی مورد نظر پژوهشگر بوده است. بررسی اطلاعات فردی و شغلی گروه‌های آموزشی ادبیات و برنامه‌ریزی نشان می‌دهد که درصد قابل توجهی از افراد این گروه‌ها را آموزگاران تشکیل می‌دهند و همین امر شاید کمک کرده باشد تا آن‌ها استنباط دقیق‌تری از گویه‌های سؤالات پژوهشی داشته باشند و به درستی مفهوم گویه‌های (دانش، بینش و مهارت) که برای ارزیابی کارآیی دوره‌ی سپری شده در پرسشنامه بوده است را درک کرده باشند.

سؤال دهم: دانش‌آموختگان، آثار علمی و پژوهشی خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟

نتایج مربوط به ارزیابی درونی ملاک آثار علمی و پژوهشی از دانش‌آموختگان هر دو گروه مورد پژوهش نشان می‌دهد که آن‌ها این ملاک را نسبتاً مطلوب ارزیابی کرده‌اند. از آنجایی که پژوهش، هسته‌ی فکری و نقش راهبردی در فعالیت‌های دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دارد، ضروری است تا فعالیت‌های پژوهشی و تولید علم به عنوان محور و کانون توجه واحدهای دانشگاهی_ چه در حین تحصیل دانشجویان و چه بعد از فراغت از تحصیل آنان قرار گیرد. با توجه به نتایج حاصل از این ملاک می‌توان اینگونه بیان کرد که وضعیت آثار علمی و پژوهشی دانش‌آموختگان این دو گروه آموزشی مورد پژوهش، نسبتاً مطلوب ارزیابی شده‌اند. این نتیجه نشان‌دهنده‌ی تمایل

آموزشی در فرآیند یاددهی_یادگیری، توجه و علاقه فراگیران را جلب می‌کند و منجر به ایجاد تجارب واقعی عینی و حقیقی می‌شود و سرانجام موقعیت‌هایی را پیش می‌آورد که کسب آن‌ها از راه‌های دیگر امکان پذیر نیست (مرتضوی زاده ۱۳۸۸) پس شایسته است که مسؤولان دانشکده‌ی مورد پژوهش در حفظ و تجهیز هر چه بیشتر منابع آموزشی این دانشکده عنایت ویژه‌ای مبذول دارند.

سؤال هفتم: دانشجویان، فرآیند یاددهی_یادگیری گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟

بررسی نتایج مربوط به ارزیابی درونی فرآیند یاددهی_یادگیری توسط جامعه‌ی آماری دانشجویان نشان می‌دهد که تمامی دانشجویان فرآیند یاددهی_یادگیری گروه خود را مطلوب ارزیابی کرده‌اند. از این نتیجه بر می‌آید که گروه‌های مورد پژوهش به یکی از اهداف مهم تعلیم و تربیت یعنی ایجاد فرآیند یاددهی_یادگیری به نحو مطلوب و مؤثر نایل شده‌اند. با مقایسه‌ی نتایج حاصل از ارزیابی ملاک فرآیند یاددهی_یادگیری در حوزی دانشجویان و اساتید می‌توان به این نتیجه رسید که این دو قطب مهم تعلیم و تربیت این فرآیند را "مطلوب" ارزیابی کرده و این نتیجه بسیار امیدوارکننده است. در اینجا یادآوری این نکته ضروری به نظر می‌رسد که این اعلام رضایت از فرآیند یاددهی_یادگیری توسط دانشجویان در حالی است که اساتید و دانشجویان هر دو گروه مورد پژوهش اعلام عدم رضایت از منابع آموزشی کرده‌اند، اما با این وجود اساتید این گروه‌ها در مدیریت مطلوب و کارآمد کلاس و تدریس موفق بوده‌اند. مدیریت کارآمد کل نظام یاددهی_یادگیری را فرا می‌گیرد و روند آموختن را تسهیل می‌کند. در واقع مدیریت کلاس شامل روش‌ها و فنون بسیار دقیق و حساسی است که اگر به موقع، با درایت و نکته‌سنجی لازم به کار روند، فراگیران را یاری می‌دهد تا در فعالیت‌های یادگیری موفق شوند و نیز به مدرسان کمک می‌کند تا با اطمینان و اعتماد به نفس با حداکثر توان در آسان کردن یادگیری و تأثیرپذیری آن بهره گیرند. (اسمیت و لاسلت، ترجمه صباغیان، ۱۳۸۲)

سؤال هشتم: دانشجویان، منابع آموزشی گروه خود را چگونه ارزیابی می‌کنند؟

بررسی نتایج مربوط به ارزیابی درونی ملاک منابع آموزشی توسط جامعه‌ی آماری دانشجویان نشان می‌دهد که دانشجویان گروه آموزشی ادبیات این ملاک را نسبتاً مطلوب و دانشجویان گروه برنامه‌ریزی آن را نامطلوب ارزیابی کرده‌اند. بررسی نتایج حوزه‌ی اساتید و دانشجویان در خصوص وضعیت منابع آموزشی نشان می‌دهد که این دو گروه به واسطه‌ی درگیری مستقیمی که با فرآیند

Bazargan, A, 2001. From internal evaluation to quality assurance in higher education, *the case of medical education in Iran*, Pp. 23-27. (Persian)

Lamicq, H, Jensen, H.T, 2001. *Towards Accreditation Schemes for Higher Education In European*. Final Project Report, Martin, M & Stella, A, 2007, Pp. 112- 115.

Zarabyan, M, Farzianpour, F, Razmi, H, et al, 2008, Internal evaluation department Tehran University of dentistry, *Journal of MarkazeMotalaatVaToseaehPazeshkei*, Vol.2, Pp.135-142.

Hajazi, E, Bazargan, A, Movahed Mohamadi, H, et al, 1998, Internal report, *Department of Agricultural Extension and Education Tehran University*, Pp:4-40. (Persian)

Bazargan, A, 2001, Suitable for internal assessment approach for continuous quality improvement departments of Medical Sciences, *Tehran University Journal of Psychology and Educational Sciences*, (Persian).

Rostami, A, 2009, Level of internal efficiency of primary school, *The Bachelor, Management, Islamic Azad University, Dezful*, Pp. 51. (Persian).

Zinabade, HR, keyamanesh, AR, Farzad, V, 2004, Internal evaluation of the quality of the counseling group, *Tarbiat Moallem University, Journal of tazehaepajoheshvamoshavereh*, Vol.4, NO.15, Pp. 89. (Persian)

Bazargan, A, Rahemi, M, Mohamadi, R, 2009, *Evaluate internal and external academic Tehran University Department of Philosophy of Education*, Pp. 2-5.

Bazargan, A, 2009, Educational Evaluation, *First Publication, Tehran, Samt*, Pp. 44 (Persian).

نسبی دانش‌آموختگان این گروه‌ها به امر پژوهش می‌باشد. در این مطلوبیت نسبی عوامل مهمی سهم داشته اند که از جمله آنها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- عدم حمایت مالی از پژوهش‌های انجام شده.
- عدم استفاده از نتایج حاصله از پژوهش‌های انجام شده.
- عدم همکاری و دسترسی به برخی از اساتید مجرب و توانا.

با توجه به نتایج حاصل از ارزیابی ملاک آثار علمی و پژوهشی دانش‌آموختگان، ضروری است که دانش‌آموختگان گروه‌های مذکور و مسؤولان تلاش بیشتری در جهت انجام و ارتقای سطح کیفی و کمی پژوهش‌های و تحقیقات خود کرده و تمامی توان علمی خود را در راه افزایش سطح مطلوبیت این ملاک به کار بگیرند تا شاهد شکوفایی علمی دانش‌آموختگان و به تبع آن شکوفایی اقتصادی بیش از پیش باشیم. به هر حال اگر که کیفیت مراکز آموزش عالی مطلوب نباشد، آینده‌ی علمی و فنی کشور اطمینان‌بخش نخواهد بود. همچنین کیفیت پایین آموزش، به فقر علمی نیروی انسانی متخصص و ماهر می‌انجامد و در نتیجه اهداف و برنامه‌های رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشورها با مشکلات عدیده‌ای مواجه خواهد شد و این امر، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی را زیر سؤال خواهد برد، چرا که نقش اساسی دانشگاه‌ها، اتخاذ استراتژی‌های سنجیده جهت توسعه‌ی منابع انسانی متخصص و ماهر جهت رشد و توسعه‌ی کشور می‌باشد، بنابراین نظام آموزش عالی به عنوان نظامی پویا و هدفمند نیازمند توجه و گسترش در هر دو بعد کمی و کیفی آموزش، و منابع و تجهیزات است که توجه به هر کدام از آن‌ها بدون در نظر گرفتن دیگری منجر به ایجاد مسائل و مشکلاتی برای نظام آموزش عالی خواهد شد.

References:

Farasat, M, and Kebreaey, A, 1998. Higher education in the 21st century Quarterly of Research and Planning in Higher Education. *Journal of Pajoheshva Barnamerezidaramozeshalie*, Pp. 17-2 (Persian).

Delangizan, S, 2005. *Developing world and the role of universities in the labor*, Pp. 1-5. (Persian)

Weber, L, 2003. Justification and methods of university evaluation. University -of Geneva, faculty of Education. *Educational Administration Department*, Pp. 45-50.

- Mehr Mohammadi, M, 2000, *Rethinking teaching, learning in teacher education*. Publications, Thran: Nashre Madresah, Pp. 117-119. (Persian).
- Mehrdad, H, 2007, Art teach, *Publications, Thran, Nashreravan*, Pp.24. (Persian).
- Vaez, K, 1986, *Intelligent teacher*, Translate by, Mahmodi, Publication, Yazdi, Pp. 5. (Persian).
- Donnelly, G, 1975, *Fundamentals of Management, Dallas, Texas, Business publication*, Pp.17
- MortazavieZade, H, 2009, *Teaching Guide, Techniques and Skills Publications, Nashre Abed*, Pp. 77. (Persian).
- Sabaghyan, Z, 2003, *Publication, Tahrn, Nasher University of Shahid Behashtie*, Pp: 9 (Persian).
- AmadZade, M, 1993, *Economic of Education. Publication, Tahrn, Nashregahad edaneshgahi*, Pp. 55 (Persian).
- Shafiey, M, 2003, *Relation Between industry and academia Publication, Tahrn, Nashre University of Amir Kaber*, Pp. 215. (Persian).
- Gulikson, R, 1994, *Program evaluation standard*, Pp. 194- 201
- Cowin, B, 1994, Initiating change through internal evaluation promoting ownership of program and service evaluation results, *Institutional research and development*, Pp. 406- 410.
- Bazargan, A, 2002, Issues and Trends in Quality Assurance and Accreditation: A Case Study of Iran”, *Proceedings of The First Global Forum in International Quality Assurance Accreditation and The Recognition of Qualification in Higher Education*, UNESCO, Pp.17-18, 2002 Paris: UNESCO.
- Bazargan, A, 2005, *Educational evaluation, Publication, Tehran, Samt*, Pp. 1-39. (Persian)
- Soltane, A, 2004, Performance management and operational mechanisms in producing quality, quarterly *Management Studies, Journal of Motaleate Modereyt*, Vol.24, NO. 41, Pp.22. (Persian)
- Ahadyan, M, Ramezani, A, Mohamadi, D, 2009, *Introduction of educational technology*, Publication, Thran, Aeejh, Pp. 11. (Persian)
- Shokohi, GhH, 1997, *Fundamentals of Education, Publication, Mashhad, Nashre Astane Ghodse Razavi*, Pp.115-118. (Persian).

The Internal Evaluation of Literature & Educational Planning Departments in Post-graduate Studies Faculty in Islamic Azad University of Dezful Branch

Raziyeh Andisheh^{1,*}

AbdolMahdi MoarefZade²

Masuod Boromand Nasab²

^{1:} Graduate Student, Educational Planning, Islamic Azad University, Dezful Branch, Iran.

^{2:} Faculty Member, Islamic Azad University, Dezful Branch, Iran.

Abstract: The main purpose of this study was to conduct an internal evaluation of the Literature and Educational Planning departments on post-graduate faculty at Islamic Azad University., Dezfool Branch. The study employed a descriptive and analytical research method. The population involved the heads of departments (2), faculty members (24), graduate students (82), and post-graduate students (100). The research findings showed that all in all management was considered relatively well. However, all faculty members belonging to science departments evaluated management as desirable; missions and visions were not clear with faculty members in both departments, and also teaching methods were estimated relatively well in literature & educational planning science departments. Furthermore, students in all departments stated that teaching methods were favorable. However, although educational facilities were considered favorable by the head of the department of Literature, the head of Educational planning had a relatively low a opinion of them. The majority of faculty members in both departments, on the other hand, regarded educational facilities as undesirable. In addition, students of literature regarded educational facilities relatively well. However, student of science department of educational planning mentioned it undesirable. Graduates from literature and educational planning estimated postgraduate programs relatively desirable and also they evaluated their scientific and research works relatively desirable.

Keywords: Internal Evaluation , Educational Facilities , Managing , Teaching Methods.

*Corresponding author: Graduate Student, Educational Planning, Islamic Azad University, Dezful Branch, Iran.

Email: Parsianet @ yahoo.Com